

МОТИВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ОСОБИСТІСНА ПОТРЕБА УЧНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Реформування змісту освіти є на сьогодні «Гордієвим вузлом» усього процесу перебудови освітньої системи в Україні. Адже метою навчання є виховання в учнів бажання і вміння вчитися, тому комплекс знань, умінь і навичок є підґрунтям для набуття необхідних **життєвих компетенцій**. Саме на них, на наш погляд, важливо сьогодні звернути увагу педагогів. Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття компетентності як загальні, або ключові вміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові кваліфікації, кроснавчальні вміння або навички, ключові уявлення, опори, або опорні знання. На думку експертів Ради Європи, компетентності передбачають:

- спроможність особистості сприймати та відповідати на індивідуальні та соціальні потреби;
- комплекс ставлень, цінностей, знань і навичок;
- компетентності мають сприяти особистісним і соціальним потребам.

Експертами на Європейській Раді в Стокгольмі запропоновано вісім основних галузей ключових компетенцій у навчанні:

- навички рахування та письма;
- базові компетентності в галузях математики, природничих наук та технологій, іноземні мови;
- ІКТ-навчання та використання технологій;
- вміння навчатись;
- соціальні навички, підприємницькі навички;
- загальна культура.

До речі, експерти особливо виділили іноземні мови та ІТК, як такі дві компетенції, які потребують посиленої уваги та застосування особливих заходів. Ми підтримуємо

Класифікацію головних ключових компетентностей, розподілених за 3 блоками [1, с. 26]: **соціальні, мотиваційні та функціональні компетенції.**

У нашому дослідженні функціональна компетентність пов'язана з вивченням англійської мови, вміннями оперувати набутими знаннями. **Мотиваційна компетентність** пов'язана з внутрішньою мотивацією вивчення англійської мови, інтересами, потребами, індивідуальним вибором особистості. **Соціальна компетентність** пов'язана з соціальною діяльністю особистості, її оточенням, з життям суспільства.

Прошу звернути Вашу увагу на надрукований в Інтернеті рейтинг попиту на спеціалістів минулого року. До групи високого попиту віднесли: спеціалісти по продажу та збуту, сфера торгівлі, бухгалтер, фінансист, робітники-будівельники, спеціалісти громадського харчування.

А професії із ситі (WEB-дизайнери, програмісти, продюсери, розробники змісту сайту, системні адміністратори) – професії, оволодів котрими, наші учні завжди будуть потрібні на ринку праці в 100 років. До групи середнього попиту віднесли: інженерно-технічний персонал, робітники автосервісу, керівники вищої ланки, водії, секретарі, спеціалісти по рекламі, офіс-менеджери.

До групи низького попиту: юристи, перекладачі, спеціалісти фондового ринку, гувернантки, медичні працівники, охорона.

Цікаво також ознайомитись з набором яких якостей може бути прийнята людина на роботу: вища спеціальна освіта (бажано в державному вузі), вільне володіння комп'ютером, знання іноземної (краще англійської мови), здоровий спосіб життя, загальна ерудиція, кругозір, загальний вид, вміння одягатися, ораторські можливості, комунікабельність, приємність, кмітливість, володіння другою спеціальністю, додаткові навички (володіння авто-засобами, вміння ремонтувати).

Надзвичайно складна нинішня соціально-економічна ситуація, що склалася в країні, настійно вимагає впровадження ринкових засад в економічній діяльності неординарних рішень у соціальній сфері. Процеси деідеологізації, демонополізації, роздержавлення власності та виробництва спричинили явище масового безробіття, котре можна буде зменшити тільки з часом ціною значних структурних змін в економіці та великих фінансових затрат.

Особливо великого значення зараз набуває така підготовка учнів, яка націлює на досягнення кінцевих результатів навчально-виховного процесу шляхом оригінальних, творчо продуманих педагогічних дій, застосування нетрадиційних підходів до її організації. Безпосередньо професійні наміри учнів характеризують відповіді на питання про бажання обрати конкретну професію після закінчення школи. Найбільш престижними професіями серед школярів м. Києва та м. Василькова (Київська обл.) є: банкір – 17,8%, дипломат – 17%, економіст – 14,3%, політик (депутат) – 12%, лікар – 11,5%, перекладач – 10,1%, мільйонер – 9,8%, програміст ЕВМ – 9,5%.

Практичний же аспект пошуку критеріїв оптимального розв'язання проблеми самовизначення учнів передбачає виділення найбільш інтегральної властивості особистості, яка б відбивала процесуальну взаємодію мотиваційного та інтелектуального компонентів діяльності [2, с. 22]. Такою властивістю *виступає* творча активність особистості, оскільки знаходить свій прояв в **основних характеристиках ціннісно-змістового аспекту діяльності**: 1) результативний (реальні досягнення виконання різноманітних видів завдань, дій або вчинків). 2) Змістовний (комплекс морально-інтелектуальних спонукань, інтересів і мотивів, що визначають мету тих чи інших дій, вчинків та поведінки в цілому); 3) Процесуальний (темп, інтенсивність, рівень та час досягнення результату діяльності).

Вивчаючи проблему вивчення учнями англійської мови, необхідно проаналізувати мотиваційну сферу особистості учня, котра розкриває джерела його навчальної діяльності.

Нами було виділено 9 мотивів необхідності вивчення англійської мови під час опитування учнів 7-8 класів (всього 410 чоловік): соціальні мотиви; моральні мотиви; естетичні мотиви; творчі мотиви; мотиви, пов'язані зі змістом праці; пізнавальні; престижні мотиви; утилітарні мотиви.

Найбільш значимими виявилися матеріальні мотиви, мотиви, пов'язані зі змістом праці; престижні, матеріальні та пізнавальні мотиви. На останньому місці – широкі соціальні мотиви, утилітарні мотиви, творчі мотиви. Ми дослідили зв'язок деяких мотивів вибору майбутньої професії з мотиваційною компетентністю вивчення англійської мови: можливість мати постійну високооплачувану роботу, можливість кар'єри, розумовий характер праці, можливість керувати людьми, суспільне визнання. Дослідження дозволили виявити в учнів зв'язок мотиваційної компетентності вивчення англійської мови з їхніми майбутніми планами (функціональна компетентність).

На формування мотиваційної компетентності під час навчання в школі впливає велика кількість найрізноманітніших факторів, таких як стиль спілкування між учителем і учнями; формування індивідуального стилю діяльності вчителя; пошук навчально-методичних шляхів індивідуалізації самостійної роботи учнів (як підбір «різнотипних завдань», в тому числі завдань для 2слабо встигаючих», тобто 1-ий, 2-ий, 3-ій, 4-ий рівні успішності); виділення вузлових і другорядних питань, повторення і застосування знань, збільшення часу на самостійну роботу; додаткова допомога викладача; оцінка самостійної роботи за кінцевим її результатом; відсутність строгого лімітування часу на самостійну роботу.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що знання мотивів вивчення англійської мови учнями є підґрунтя формування мотиваційної компетентності в процесі навчання в школі.

Література

1. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / Стратегія реформування освіти в Україні. – К., 2003. – С. 26.
2. Пономарьова Р.О. Застосування діагностичних методів в профорієнтаційній роботі з старшокласниками // Актуальні проблеми профорієнтації і технічної творчості учнівської молоді: Тр. міжвуз. наук.-практ.конф. – Рівне, 1990. – С. 22.